

Liikennöintisopimuksen ehdot, liikenteenharjoittaja toteuttaa lippu- ja maksujärjestelmän

Sisällysluettelo

1. Käyttöoikeus
2. Julkisen palvelun velvoite
3. Lipputulot ja muut tulot
4. Liikenteen hoidosta maksettava liikennöintikorvaus ja sen tarkistaminen
5. Matkalippujen hintarakenne sekä liikenteenharjoittajalle maksettava lipputulokorvaus
6. Liikennöinnissä käytettävä autokalusto ja varikot
7. Liikenteen laatu
8. Liikenteen muutokset
9. Korvauksen vähentäminen ja sanktiot
10. Markkinointi ja tiedottaminen
11. Matkustustiedot ja tutkimukset
12. Valvonta ja asiakaspalautteet
13. Vakuudet
14. Tarjousyhteenliittymä
15. Alihankinta
16. Liikenteenharjoittajan ja tilaajan vastuut sekä vastuun rajoittaminen
17. Sopimuksen purkaminen ja irtisanominen

Näitä yleisiä ehtoja noudatetaan tehtäessä liikennöintisopimuksia Uudenmaan ELY-keskuksen (jäljempänä tilaaja) ja liikenteenharjoittajan välillä. Liikennöintisopimukseen sovelletaan erityisalojen hankintalakia sekä joukkoliikennelakia. Näitä yleisiä ehtoja noudatetaan liikennöintisopimuksissa, jossa liikenteenharjoittaja tai tämän valtuuttama taho toteuttaa lippu- ja maksujärjestelmän.

1. Käyttöoikeus

Käyttöoikeudella tarkoitetaan oikeutta ja velvollisuutta julkisen liikenteen hoitamiseen kohdeluettelossa erikseen määritellyllä osalla julkisen liikenteen verkkoa. Liikenteenharjoittaja saa tästä korvauksena matkustuksesta kertyvät lipputulot, jotka hän vähentää kunnilta laskutettavasta korvauksesta, ja muut mahdolliset myyntitulot. Lisäksi liikenteenharjoittaja saa liikennöintikorvauksen. Liikenteenharjoittaja vastaa liikenteen järjestämisestä sekä markkinoinnista. Liikenteenharjoittaja tai tämän valtuuttama taho vastaa lippu- ja maksujärjestelmästä.

2. Julkisen palvelun velvoite

Tämän sopimuksen mukaiselle liikenteelle myönnetään palvelusopimusasetuksen mukainen yksinoikeus vastineena julkisen palvelun velvoitteiden hoitamisesta. Yksinoikeus säilyy myös liikennepalvelulain (320/2017) tullessa voimaan sopimuksen voimassaoloajan. Julkisen palvelun velvoitteena liikenteenharjoittaja sitoutuu liikennöimään liikennettä siten kuin liikennöintisopimuksessa ja sen liiteasiakirjoissa on todettu. Yksinoikeus ei sulje pois kaikkea kilpailua. Muiden liikenteiden mahdollisesti aiheuttama jatkuva ja vakava haitta tutkitaan aina tapauskohtaisesti.

3. Lipputulot ja muut tulot

Liikenteestä saatavat lipputulot, joita ovat käteistulot kertalipuista sekä muiden liitteen lippu- ja maksujärjestelmäkuvaus mukaisilla lipuilla matkustuksesta tai uudelleen latauksesta liikenteenharjoittajan saamat tulot jäävät liikenteenharjoittajalle ennakkomaksuksi liikennöintikorvauksesta. Liikenteenharjoittajan saamat Waltti lipputulot katsotaan Hämeenlinnan seudullisen viranomaisen ennakkomaksuksi.

Liikennöintisopimuksen mukaisessa liikenteessä käytettävä lippu- ja maksujärjestelmä, matkaliput ja myyntiehdot kuvataan tarkemmin ja tarjouspyynnön liitteessä 5.

Liikenteenharjoittaja saa kuljettaa rahtia ja pitää rahdin kuljettamisesta saatavat tulot. Liikenteenharjoittaja saa pitää myös kaikki itse hankkimansa mainos- ja muut myyntitulot.

4. Liikenteen hoidosta maksettava liikennöintikorvaus ja sen tarkistaminen

ELY-keskus sekä kunnat, joiden kanssa korvausten maksamisesta on sovittu, maksavat liikennöintivelvoitteen hoitamisesta liikenteenharjoittajalle sopimuksen mukaista korvausta (liikennöintikorvaus). Korvaus maksetaan täysimääräisesti vain sopimuksen mukaan hoidetusta liikennöinnistä. Korvaus sisältää

henkilöliikenteelle säädetyn arvonlisäveron. Arvonlisäveron muutos otetaan huomioon korvauksessa muutoksen voimaantulosta lukien.

Liikenteenharjoittaja toimittaa maksun suorittaville kunnille ja ELY-keskukselle kuukausittain liikennöintikuukautta seuraavan kuun 10. päivään mennessä valmiit raportit, josta näkyvät käytössä olevan lippu- ja maksujärjestelmän mukaisilla tuotteilla matkustuksesta tai uudelleenlataamisesta saadut tulot ja lippujen käyttö lipputuotteittain. ELY-keskus maksaa kiinteän maksuosuuden kuukausittain.

Liikenteestä saadut tulot (pois lukien rahti- ja mainostulot, jotka liikenteenharjoittaja saa pitää) katsotaan osaksi liikennöintikorvausta ja ne vähennetään Hämeenlinnan, Riihimäen ja Hausjärven laskuista. Liikenteenharjoittajan saamat Waltti lippujärjestelmän tulot vähennetään ainoastaan Hämeenlinnan seudullisen viranomaisen laskuista. Liikenteenharjoittaja toimittaa kunkin kuukauden laskut kunnille vähentäen saadut lipputulot huomioiden peruskoululaisistakin saadut lipputulot. Laskutus kunnille tehdään 14 päivän maksuajalla siten, että laskun eräpäivä on aikaisintaan liikennöintiä seuraavan kuukauden 24. päivä. Kunnat ja ELY-keskus ovat tarvittaessa yhteydessä liikenteenharjoittajaan, mikäli maksuista on kysyttävää. Peruskoululaisten lipuilla tehtyihin matkoihin liittyvästä selvittelystä vastaavat kuitenkin ensisijassa kunnat.

Viivästyskorke on korkolain mukainen. Mikäli korvauksen maksu viivästyy kuntia tai tilaajaa koskevan lakon, työsulun tai niihin verrattavan työtaistelutoimenpiteen johdosta, ei viivästyskorkeoa makseta eikä mahdollisesti aiheutuvia vahinkoja korvata.

5. Matkalippujen hintarakenne sekä liikenteenharjoittajalle maksettava lipputulokorvaus

Sopimuksen mukaisessa liikenteessä noudatetaan liitteen "Lippu- ja maksujärjestelmän kuvaus" mukaisia matkalippujen asiakashintoja. Liikenteenharjoittaja saa pitää kertyneet lipputulot korvauksen ennakkomaksuna. Hämeenlinnan kaupungin viranomaisen määrittelee Waltti lippujen hinnat ja pitää lipuista saadut tulot.

6. Liikennöinnissä käytettävä autokalusto ja varikot

Sopimuksen mukaisessa liikenteessä käytettävien linja-autojen on oltava hyväkuntoisia ja siistejä sekä ominaisuuksiltaan vähintään tarjouspyynnön liitteessä "Kalustovaatimukset" määritellyn mukaisia.

Auton ikä lasketaan käyttöönottokuukaudesta lukien. Mikäli peruskorjatulle alustalle rakennetaan uusi kori ja asennetaan jälkiasennettava pakokaasujen puhdistusjärjestelmä, lasketaan ikä korjauskuukaudesta lukien lisäämällä ikään 24 kuukautta. Koriltaan siten peruskorjatun, että korin lattiapinnat, seinä- ja kattoverhoilu sekä istuinpäällysteet on uusittu ja kori on ulkopuolelta uudelleen maalattu, auton ikä lasketaan korin peruskorjauskuukaudesta lukien lisäämällä siihen 60 kuukautta. Jos autoon asennetaan peruskorjauksen lisäksi jälkiasennettava pakokaasujen puhdistusjärjestelmä, auton ikä lasketaan muutoksenkuukaudesta lukien lisäämällä siihen 48 kuukautta. Auton tulee olla katsastusviranomaisen liitteen "LINJA-AUTON TARKASTUSPÖYTÄKIRJA" mukaisesti tarkastama ja jokaiselta sen tarkastuskohdalta hyväksymä. Jälkiasennettavan pakokaasujen puhdistusjärjestelmän asentamisen tulee ilmetä auton rekisteriotteesta muutuskatsastusmerkintänä. Tarkastuspöytäkirjan sekä rekisteriotteen muutuskatsastusmerkinnän jäljennös on toimitettava tilaajalle kalustoluettelon mukana ennen liikenteen aloittamista. Alkuperäinen tarkastuspöytäkirja tai sen jäljennös on pidettävä aina linja-auton mukana. Uudelleen korittaminen tai korin peruskorjaus voi lyhentää auton laskennallista ikään vain yhden kerran.

Liikenteenharjoittaja on velvollinen asettamaan liikenteeseen tilapäisesti ylimääräistä lisäkalustoa, jos matkustajamäärä sitä edellyttää ja jos vara-autot on järjestettävissä kohtuullisin kustannuksin ja siitä yhteisesti sovitaan tilaajan kanssa. Tarjoajan tulisi asettaa hankittavaan liikenteeseen sellaiset autot, että

matkustajien määrä ei säännöllisesti ylitä istumapaikkojen määrää. Kuitenkin esimerkiksi juhlapyhien ja tapahtumien yhteydessä saatetaan lisäkalustoa tarvita, koska suurikaan linja-auto ei riitä kuljetustehtävään. Tilaaja maksaa ylikuormituksen välttämiseksi käyttöönotettujen vara-autojen käytöstä liikennöintisopimuksessa mainitun korvauksen. Jos tarvetta lisäkaluston käyttöön ei enää voida pitää tilapäisenä, on asiasta neuvoteltava tilaajan kanssa. Jos riittävän kaluston hankkimisesta ei päästä sopimukseen, voi tilaaja purkaa sopimuksen.

Eriyisestä syystä liikenteessä voidaan käyttää häiriöttömän liikennöinnin turvaamiseksi tilapäisesti myös sopimuksesta poikkeavaa autokalustoa. Tilaajalle tulee kuitenkin ilmoittaa viivytyksettä, jos tällaisia autoja käytetään pitempään kuin kahtena perättäisenä päivänä. Sopimuksesta poikkeavan kaluston käyttö voi kestää yhtäjaksoisesti enintään viisi arkipäivää.

Autot on huollettava niin, että niiden kaikki laitteet toimivat moitteettomasti. Autojen on oltava siistejä ja puhtaita. Autot on siivottava kerran vuorokaudessa. Vuoron päätepisteessä on otettava talteen löytötavarat ja samalla huolehdittava auton siisteydestä. Kuljettajan on huolehdittava, että auton lämpötila ja ilmanvaihto ovat matkustajan kannalta asianmukaiset ja miellyttävät.

Liikenteenharjoittaja vastaa sopimusliikenteen varikkojärjestelyistä.

7. Liikenteen laatu

Joukkoliikenneluvalla liikennöivän liikenteenharjoittajan on valvottava joukkoliikennelain mukaisen laatulupauksensa toteutumista sekä noudatettava toiminnassaan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (181/2011) matkustajien oikeuksista linja-autoliikenteessä.

Liikennöinnissä tulee ottaa huomioon työsuojeluun ja noudatettavaan työehtoihin liittyvät veloitteet. Liikenteenharjoittaja on työnantajana velvollinen huolehtimaan myös rikostaustan selvittämismenettelystä (Laki lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä 504/2002) sekä pyydettyään toimittamaan tilaajalle asiasta selvitys.

Asiakaspalvelun tulee olla ystävällistä ja asiallista. Kuljettajan tulee osata palvella matkustajia suomen kielellä. Matkustajia tulee tarvittaessa neuvoa matkustamiseen liittyvissä asioissa kuten vaihtoyhteyksissä ja matkustajien saatavilla tulee olla paperisia aikatauluja hintatietoineen. Kuljettajan on välitettävä matkustajien antama palaute liikenteenharjoittajalle, joka välittää sen tilaajalle. Kuljettajan käytössä tulee olla puhelin.

Kuljettajan on ilmoitettava häiriötilanteesta (rikkoutunut auto, 15 minuutin ylittävä myöhästyminen, yllättävä lisäkaluston tarve) viivytyksettä liikenteenharjoittajalle, jonka on ryhdyttävä välittömiin toimenpiteisiin tilanteen korjaamiseksi. Kuljettajan on tiedotettava matkustajille häiriöstä ja aiheutuneen viivästyksen kestosta. Häiriötilanteessa kuljettajan on tarvittaessa opastettava matkustajia jatkoyhteyden valinnassa.

Lippu- ja maksujärjestelmän virhetilanteet eivät saa estää varsinaisen joukkoliikennepalvelun tuottamista. Matkustajat on otettava kyytiin veloituksetta lippu- ja maksujärjestelmän virhetilanteissa.

Liikennöitäessä on noudatettava aikatauluja täsmällisesti. Aikatauluissa ilmoitetaan arvioidut pysäkkiajat. Tilaaja voi seurata täsmällisyyttä pistokokein.

8. Liikenteen muutokset

Kohteen sopimuksen mukaiseen aikatauluun voidaan neuvotella tilaajan tai liikenteenharjoittajan aloitteesta muutoksia, jos näillä ei ole vaikutusta ajokilometrien määrään. Myös sopimuksen mukaiseen vuotuisen ajokilometrien määrään voidaan neuvotella vähäisiä muutoksia, mikäli olosuhteet tai liikenteen järjestämisen edellytykset ovat muuttuneet niin, että liikennettä ei ole tarkoituksenmukaista tai mahdollista hoitaa sovitulla tavalla. Olosuhteen muutos voi olla esimerkiksi runkoliikenteen muutos, jonka myötä liityntäliikennettä on järjesteltävä uudelleen. Muutoksen kokonaisvaikutus saa olla enintään 10 % vuotuisesta liikennöintikorvauksesta. Liikennöinnissä tapahtuneen muutoksen vaikutus korvaukseen lasketaan käyttäen perusteena reittipohjaisessa liikennöintisopimuksessa sovittuja ajokilometrien hintoja. Muutos voi merkitä maksettavan korvauksen lisäämistä tai vähentämistä. Vuotuisen ajokilometrien määrään voidaan neuvotella liikennöitsijän esityksestä myös 10 %:a suurempiakin lisäyksiä, mutta tällöin liikenteenharjoittaja vastaa 10 %:a ylittävistä lisäkustannuksista.

Muutoksia voi ehdottaa vähintään kolme (3) kuukautta ennen niiden toteuttamista huomioiden liitteessä "Lippu- ja maksujärjestelmiä koskevat vaatimukset" mainitut tilaajan ja liikenteenharjoittajan määräajat muutosten tallentamisesta Liikenneviraston koontikantaan. Muutosesityksiä saa tehdä enintään kolme kertaa vuodessa: muutosten ajoituksessa vuoden vaihteeseen tai kesä- ja talviaikataulukausien alkuun. Perustellusta syystä voi muutosesityksiä tehdä muulloinkin.

Muutoksia tehtäessä on otettava huomioon työehtosopimusten ja työsopimusten työaikaa koskevat määräykset.

Lisäksi tilaajalla on edellä mainitun lisäksi oikeus vähentää ostettavan liikenteen vuotuista ajokilometrimäärää enintään 50 % vuodessa, jos valtion talousarviossa tarkoitukseen varatut määrärahat vähenevät merkittävästi tai liikenteen rahoitukseen osallistuva kunta vähentää rahoitustaan sopimuksen kokonaisrahoituksen kannalta merkittävästi.

Tarjouksessa sitoudutaan liikenteen hoitamiseen tarjoushinnalla kohteen aikataulumerkintöjen ja liitteen "Lippu- ja maksujärjestelmän kuvaus" mukaisten asiakashintojen mukaisesti koko sopimusajan eikä korvausta muuteta, jos ajopäivien lukumäärä vaihtelee eri vuosina. Korvausta ei muuteta myöskään silloin, jos kohteen kohdeluettelon mukainen kilometriarvio eroaa reitillä mitatusta tai todellisten ajopäivien mukaisesta ajokilometrimäärästä, ellei kyse ole selkeästä virheestä.

9. Korvauksen vähentäminen ja sanktiot

Toteutumattomat lähdöt

Ajamatta jääneestä liikenteestä ei makseta korvausta. Korvaus maksetaan täysimääräisesti vain sopimuksen mukaan hoidetusta liikennöinnistä. Jos sopimuksen mukainen liikennöinti ei ole toteutunut, eikä tämä ole johtunut tilaajan vastuulla olevista syistä, alennetaan korvausta toteutumattomien lähtöjen määrän perusteella. Jos laiminlyönti on toistuvaa eikä syynä ole ylivoimainen este, alennetaan korvausta toteutumattomien lähtöjen määrän osalta kaksinkertaisesti. Tämän lisäksi liikenteenharjoittaja vastaa ajamattomasta liikenteestä johtuvista vahingonkorvauksista ja korvaavien palveluiden järjestämisestä.

Lähtö katsotaan toteutumattomaksi, jos sitä ei ajeta ollenkaan, jos se myöhästyy vähintään viisitoista (15) minuuttia tai jos auto lähtee reitin lähtöpaikasta etuajassa tai myöhemmin kuin seuraava aikataulun mukainen lähtö. Tilaajalla ei ole oikeutta korvauksen vähentämiseen, jos vuoron ajaminen keskeytyy tai lähtö myöhästyy liikenteenharjoittajasta riippumattomasta syystä kuten esimerkiksi jatko yhteyksiä turvattaessa,

taikka jos sen keskeytyksestä tai lähdön myöhästymisestä huolimatta voidaan katsoa olennaisilta osin täyttäneen alkuperäisen tarkoituksensa matkustajille annettuna palveluna.

Sopimuksesta poikkeava kalusto

Mikäli sopimuksesta poikkeavan kaluston käyttö on toistuvaa tai jos se kestää pitempään kuin viisi päivää, tilaajalla on oikeus pienentää kuukausittaista korvausta siinä suhteessa kuin liikennöintipalvelujen katsotaan huonontuneen, enintään kuitenkin 20 % maksamastaan kuukausittaisesta korvauksesta. Mikäli sopimuksesta poikkeavan kaluston käyttö on usein toistuvaa tai se voidaan katsoa jatkuvaksi, ELY-keskuksella on lisäksi oikeus purkaa sopimus.

Lippu- maksujärjestelmän virhetilanteet

Lippu- ja maksujärjestelmän mahdollisten virhetilanteiden aikana liikennöinnin tulee jatkaa keskeytyksettä. Lippu- ja maksujärjestelmän virhetilanteita ovat esimerkiksi maksutapahtuman estyminen, virheellisen maksun periminen matkustajalta tai se, että tiedot eivät siirry taustajärjestelmän ja ajoneuvon rahastuslaitteen välillä sovitun mukaisesti.

Jos maksujärjestelmä ei toimi tai se toimii virheellisesti, on liikenteenharjoittajan ilmoitettava asiasta heti tilaajalle, jos virheellä on vaikutusta liikenteen järjestämiseen. Liikenteenharjoittajan on korjattava virhe viipymättä. Liikenteenharjoittajan tulee myös selvittää tilaajalle virhetilanteen aiheuttamat virheet raportoinnissa sekä korjattava ne jälkikäteen, jos se on mahdollista.

Lippu- ja maksujärjestelmän virhetilanne on myös se, että lippu- ja maksujärjestelmän täyteen toimintakuntoon saattaminen myöhästyy liikenteen aloittamisesta tai järjestelmä ei ole toimintavalmiudessa testausta varten riittävän ajoissa ennen liikenteen aloittamista tai järjestelmä ei täytä kaikkia tilaajan asettamia vaatimuksia.

Virhetilanteen pitkittyessä yli 7 vuorokautta, on ELY-keskuksella oikeus alentaa korvausta 50 % lähtöä kohden lasketusta korvauksesta. Lippu- ja maksujärjestelmän virhetilanteen pitkittyessä edelleen, käsitellään virhetilanteen mukaisia lähtöjä 4 viikon määräajan jälkeen kuten ajamattomia lähtöjä eli niistä ei makseta korvausta.

Mikäli lippu- ja maksujärjestelmän virhetilanteesta aiheutunut kohdan 17 mukainen menettely ei johda tilanteen korjaantumiseen, ei liikenteenharjoittajalla ole oikeutta korvaukseen tilaajan irtisanoessa sopimuksen.

Liikenteenharjoittaja korvaa asiakkaalle aiheutuvat vahingot, jos vahinko on aiheutunut lippu- ja maksujärjestelmän virhetilanteesta. Mikäli liikenteenharjoittaja ja asiakas eivät pääse asiasta yksimielisyyteen, voi myös tilaaja korvata asiakkaalle aiheutuneet vahingot ja vähentää ne liikenteenharjoittajan korvauksesta. Tällöin tilaajan on kuultava liikenteenharjoittajaa ennen korvauksen vähentämistä.

Liikenteenharjoittaja ei ole vastuussa eikä korvausvelvollinen tilaajalle lippu- ja maksujärjestelmän virhetilanteesta, joka ei ole liikenteenharjoittajan vastuulla. Tällainen on esimerkiksi tiedonsiirtoyhteyden pitkäaikainen katkos.

Korvauksen vähentämiseen liittyvät menettelyt

Edellä olevien alaotsikoiden mukaisten syiden lisäksi liikenteenharjoittaja on velvollinen korvaamaan tilaajalle myös vahingon, joka aiheutuu siitä, että liikenteenharjoittaja on muutoin laiminlyönyt liikenteen järjestämiseksi asetetut velvoitteensa tai muutoin rikkonut sopimusta.

Liikenteenharjoittaja valvoo linjojensa liikennöintiä ja toimittaa tilaajalle yhteenvedon ajamattomista, korvaavalla kalustolla ja muilla kuin sopimusasiakirjoissa määritellyillä linja-autoilla liikennöidyistä lähdöistä liikennöintiä seuraavan kuukauden 10. päivään mennessä. Kirjallinen yhteenvedo toimitetaan ainoastaan silloin kun liikennöinti on tapahtunut sopimuksesta poikkeavalla tavalla. Korvauksen vähentäminen voi perustua myös muuta kautta kuin liikenteenharjoittajalta toimitettuun tietoon. Tällöin tilaajan tulee kuitenkin kuulla liikenteenharjoittajaa ennen korvauksen vähentämistä.

Tilaajalla on oikeus käyttää erääntynyttä korvausta sellaisten saataviensa kuittaamiseen liikenteenharjoittajalta, jotka ovat syntyneet reittipohjaisen liikennepalvelun järjestämiseen liittyvästä sopimussuhteesta. Tilaajan on viivytyksettä toimitettava liikenteenharjoittajalle erillinen selvitys täysimääräisestä korvauksesta tehdyistä vähennyksistä, pidätyksistä ja kuittauksista.

Jos korvauksen vähentämisen perusteet olisivat muutoin olemassa, mutta liikenteenharjoittajalle ei korvausta kuitenkaan tarjouksen ja sopimuksen mukaan makseta, määritellään sanktio erikseen.

10. Markkinointi ja tiedottaminen

Liikenteenharjoittaja huolehtii toimialueensa julkisen liikenteen yleisestä, koko toimialuetta koskevasta tiedottamisesta. Liikenteenharjoittaja vastaa myös lippu- ja maksujärjestelmän yleisestä tiedottamisesta (ml. mm. hinnat, hinnoitteluperiaatteet, myyntipisteet ja -tavat, lippujen mahdolliset vaihto-oikeudet ja yhteiskäyttöisyys). Kuljettajat vastaavat liikennöintitilanteissa asiakkaiden lippu- ja maksujärjestelmän käyttöön tai mahdolliseen käyttöönottoon liittyvästä opastuksesta.

Liikenteenharjoittaja huolehtii sopimuksensa mukaisen liikenteen muusta markkinoinnista mukaan lukien aikataulujen painatus/tulostus ja jakelu sekä mainonta. Liikenteenharjoittajan tulee ilmoittaa yleisölle ajettavasta liikenteestä tehokkaasti, etenkin sen aloittamisesta ja muuttamisesta. Liikenteenharjoittaja huolehtii, että aikataulut ovat näkyvissä liikennöintisopimuksen reitillä olevilla linja-autoasemilla, terminaaleissa ja kuntien keskus pysäkeillä.

11. Matkustustiedot ja tutkimukset

Tilaajalla on oikeus tehdä kustannuksellaan linja-autoissa esimerkiksi liikenteen palvelutasoa, laatua, linjastoa ja asiakastyytyvyyttä koskevia sekä liikenteen suunnitteluun tarvittavia tutkimuksia ja tarkastuksia. Liikenteenharjoittajan henkilökunta avustaa tarvittaessa tutkimusten ja tarkastusten teossa. Tästä ei makseta erillistä korvausta. Tutkimuksia ja tarkastuksia tekevät tilaajaa edustavat henkilöt matkustavat veloitusetta tilaajan tai liikenteenharjoittajan antamalla todistuksella.

Tilaaja saa lippu- ja maksujärjestelmästä tarvitsemansa matkustustiedot liitteen "Lippu- ja maksujärjestelmiä koskevat vaatimukset" mukaisesti.

Tilaajalla on rajoittamaton ja pysyvä matkustustietojen hyödyntämis-, käyttö- ja luovutusoikeus.

12. Valvonta ja asiakaspalautteet

Tilaajalla on oikeus valvoa reittien ja aikataulujen toteutumista sekä kalustoa, lippu- ja maksujärjestelmää ja laatua koskevien määräysten noudattamista.

Tilajalla on oikeus tarkastaa sopimusliikenteestä saatavia tuloja koskevia ja autojen käyttöön liittyviä asiakirjoja ja saada nähdäkseen niistä tietokannoissa olevia tietoja sekä ottaa niistä jäljennöksiä ja otteita. Tilajalla on myös oikeus tutustua liikenteenharjoittajan autoihin, tiloihin, ajoneuvojen rahastuslaitteisiin sekä varikkojärjestelmiin. Tilajalla on oikeus auditoida ja tarkastaa liikenteenharjoittajan ajoneuvojen rahastuslaitteet ja varikko-järjestelmät liitteen "Lippu- ja maksujärjestelmiä koskevat vaatimukset" mukaisesti.

Liikenteenharjoittaja vastaa asiakaspalautteiden vastaanottamisesta ja niihin vastaamisesta. Tilajalla on kuitenkin oikeus tehdä kohdan 11 mukaisesti asiakastyytyväisyyttä koskevia tutkimuksia. Liikenteenharjoittajan tulee vastata asiakaspalautteisiin viipymättä.

Liikenteenharjoittaja on velvollinen toimittamaan tilajalle tilaajavastuulain (1233/2006) 5 §:n mukaiset selvitykset 12 kuukauden välein tilaajan niin vaatiessa. Selvitykset eivät saa olla kolmea kuukautta vanhempia.

Lisäksi liikenteenharjoittaja on velvollinen toimittamaan muut tiedot, joita lainsäädännön perusteella pyydetään.

13. Vakuudet

Kohteissa ei vaadita vakuutta.

14. Tarjousyhteenliittymä

Liikenteenharjoittajat voivat voimassa olevan kilpailulainsäädännön puitteissa muodostaa tarjousyhteenliittymiä, jotka jättävät yhteisiä tarjouksia kilpailtavana olevasta liikenteestä.

Tarjousyhteenliittymä voidaan muodostaa esimerkiksi silloin, kun yksittäisen liikenteenharjoittajan resurssit, kuten linja-autojen määrä, eivät riitä käyttöoikeuden kohteena olevan liikenteen hoitamiseen (Kilpailulaki 948/2011).

Tarjousyhteenliittymään kuuluvat liikennöitsijät vastaavat yhteisvastuullisesti sopimuksen mukaisista velvoitteista. Tarjousyhteenliittymää kohdellaan itsenäisenä oikeushenkilönä.

Tarjousyhteenliittymä nimeää liikenteestä vastaavan henkilön.

15. Alihankinta

Vastuu liikenteen hoidosta kuuluu aina liikennöintisopimuksen tehneelle liikenteenharjoittajalle. Alihankkijat ja muutokset alihankkijoissa tulee tilaajan hyväksyä ennen muutosta tai alihankinnan aloitusta.

Alihankkijan kelpoisuus ratkaistaan samoilla perusteilla kuin varsinaisen liikenteenharjoittajan kelpoisuus.

Alihankinnan osuus sopimuksen mukaisen liikenteen hoitamisesta on oltava alle puolet vuotuisista julkisen liikenteen palveluista linjakilometreillä mitattuna.

Kaikki sopimuksen velvoitteet, mukaan lukien näiden yleisten ehtojen mukaiset määräykset koskevat soveltuvin osin myös alihankkijan liikennöintiä, vaikka alihankkijan ja tilaajan välillä ei olekaan sopimussuhdetta. Tilanteessa, jossa alihankkija menettää kelpoisuutensa henkilöliikenteen harjoittamiseen, liikenteenharjoittaja on velvollinen välittömästi vaihtamaan alihankkijan tai huolehtimaan liikenteestä itse.

16. Liikenteenharjoittajan ja tilaajan vastuut sekä vastuun rajoittaminen

Liikenteenharjoittaja vastaa tilaajalle sopimuksessa ja siihen liittyvissä asiakirjoissa asetettujen velvollisuuksiensa täyttämistä ja annettavien tietojen oikeellisuudesta. Liikenteenharjoittaja vastaa työnantajana liikennettä palvelevan henkilökuntansa töistä ja toimenpiteistä niin tilaajalle kuin myös ulkopuolisille. Liikenteenharjoittaja vastaa myös ulkopuolisille aiheuttamistaan vahingoista.

Tarjousyhteenliittymän osakkaat ovat yhteisvastuussa tilaajalle sopimuksessa ja siihen liittyvissä asiakirjoissa asetettujen velvollisuuksien täyttämistä. Yhteenliittymän osakkaat vastaavat yhteisesti myös tilaajalle aiheutuneista vahingoista.

Liikenteenharjoittaja ei kuitenkaan vastaa niistä vahingoista, jotka aiheutuvat tilaajalle siitä, ettei liikennettä voida hoitaa sodan, liikekannallepanon, poikkeuksellisten luonnonvoimien tai vaikutuksiltaan niihin verrattavan liikenteenharjoittajasta riippumattoman ylivoimaisen esteen johdosta taikka, jos liikennöinti estyy liikenteenharjoittajaa koskevan lakon, työsulun tai muun niihin verrattavan työtaistelutoimenpiteen johdosta.

Tilaaja ja maksavat kunnat vastaavat sopimuksenmukaisten velvollisuuksiensa täyttämistä. ELY-keskus ja kunnat ovat velvollisia korvaamaan liikenteenharjoittajalle vahingot, jotka aiheutuvat siitä, että ne ovat rikkoneet sopimusta. Kunnat ovat velvollisia maksamaan liikenteenharjoittajalle kultakin sopimuksen ja siihen liittyvien asiakirjojen mukaisesti liikennöidyltä kuukaudelta sopimuksen mukaisen korvauksen.

Liitteessä ”Lippu- ja maksujärjestelmiä koskevat vaatimukset” on kuvattu tarkemmin lippu- ja maksujärjestelmään liittyvät vastuut.

17. Sopimuksen purkaminen ja irtisanominen

Jos liikenteenharjoittaja oleellisesti rikkoo keskeisiä sopimuksen ehtoja, kuten laiminlyö toistuvasti liikennöintivelvoitteen, käyttää sopimuksen vastaista ajokalustoa tai laiminlyö lippu- ja maksujärjestelmää koskevat velvoitteensa, on tilaajalla oikeus purkaa sopimus, ellei liikenteenharjoittaja ole oikaissut menettelyään sopimuksen mukaiseksi asetetun kohtuullisen, vähintään kahden (2) viikon määräajan kuluessa, saatuaan tilaajalta tätä tarkoittavan kirjallisen huomautuksen, joka sisältää esitetyn rikkomuksen yksilöinnin.

Tilaajalla on oikeus purkaa sopimus, jos liikenteenharjoittaja joutuu sellaiseen taloudelliseen tilaan, ettei se pysty asianmukaisesti täyttämään sopimuksen mukaisia velvoitteita, ellei liikenteenharjoittaja tai sen oikeudenomistaja tilaajan esittämän vaatimuksen jälkeen kohtuullisessa ajassa saata toimintaansa sopimuksen mukaiseksi ja aseta sopimukseen perustuvien velvoitteittensa täyttämistä tilaajan hyväksymää lisävakuutta.

Tilaaajalla on oikeus välittömästi purkaa sopimus, jos:

- 1) liikenteenharjoittaja ei ole 30 päivän kuluessa tilaaajan allekirjoituksesta antanut edellä kohdassa 13 tarkoitettua tilaaajan hyväksymää vakuutta,
- 2) liikenteestä vastaava henkilö on menettänyt kokonaan tai joltain osin hänelle asiaa koskevissa säädöksissä asetetut edellytykset, eikä hänen tilalleen ole asetettu ao. edellytykset täyttävää henkilöä,
- 3) liikenteenharjoittaja on tuomittu lainvoimaisella päätöksellä liikenteen harjoittamiseen liittyvästä lainvastaisesta teosta, jota ei ole pidettävä vähäisenä,
- 4) liikenteenharjoittaja on syylistynyt ammattitoiminnassaan vakavaan virheeseen, jonka tilaaja voi näyttää toteen,
- 5) liikenteenharjoittajalle myönnetty joukkoliikennelupa tai taksilupa päättyy kesken sopimuskauden ja lupaa ei uusita taikka lupaan ei myönnetä liikennöitsijän liikenteen hoidon edellyttämää automäärän lisäystä tai
- 6) liikenteenharjoittaja on laiminlyönyt verojen ja lakisääteisten sosiaali- ja vakuutusmaksujen suorittamisen siten, ettei laiminlyöntiä ole pidettävä merkitykseltään vähäisenä.

Sopimuksen purkautuessa on sopimusta rikkonut sopijapuoli velvollinen korvaamaan vastapuolelleen näin aiheuttamansa välittömän vahingon. Jos sopimus on purkautunut liikenteenharjoittajasta johtuvasta syystä, voidaan liikennöinnistä maksettavaa korvausta käyttää vahingonkorvaussaatavan kuittaamiseen.

Liikenteenharjoittajalla on oikeus välittömästi purkaa sopimus, jos kunnat laiminlyövät maksuvelvollisuutensa tai muutoin olennaisesti rikkovat sopimusta eikä laiminlyöntiä korjata viivytyksettä saatuaan siitä liikenteenharjoittajalta kirjallisen huomautuksen.

Jos liikenteenharjoittaja ei hyväksy edellä kohdassa 8 tarkoitettua määrärahojen supistumiseen perustuvaa liikenteen muutosta, liikenteenharjoittajalla on oikeus välittömästi purkaa sopimus. Mikäli sopimus purkautuu tällä perusteella, ei kummallakaan sopijapuolella ole oikeutta vahingonkorvaukseen.

Ellei kohdassa 8 tarkoitetuissa neuvotteluissa päästä yksimielisyyteen sopimussuhteen jatkamisen edellytyksistä kahdessa viikossa, kummallakin sopijapuolella on oikeus kirjallisesti ilmoittaa neuvotteluiden päättämisestä ja purkaa sopimus. Sopijapuolen tulee ryhtyä toimenpiteisiin sopimuksen purkamiseksi viimeistään kolmen (3) kuukauden kuluessa neuvottelujen päättämisestä. Muussa tapauksessa purkamiseen oikeutetun sopijapuolen katsotaan menettäneen oikeutensa sopimuksen purkamiseen tällä perusteella. Sopimus purkautuu kuukauden kuluttua siitä, kun tätä koskeva kirjallinen purkuilmoitus on annettu tiedoksi toiselle sopijapuolelle. Lisäksi sopijapuolilla on oikeus purkaa sopimus kohdan 9 perusteella.

Milloin purkuperuste rajoittuu vain tiettyyn sopimuksen tarkoittamaan kohteeseen, sopimus voidaan purkaa vain tämän kohteen osalta.

Jos sopimus purkautuu sellaisen olosuhdemuutoksen johdosta, jonka ei voida katsoa johtuvan sopijapuolista, kummallakaan sopijapuolella ei ole oikeutta vahingonkorvaukseen.

Sopijapuolilla ei kuitenkaan ole oikeutta sopimuksen purkamiseen, jos sopimuksen noudattamatta jättäminen johtuu sodasta, liikekannallepanosta, poikkeuksellisista luonnonvoimista tai muusta vaikutuksiltaan niihin verrattavasta sopijapuolesta riippumattomasta ylivoimaisesta esteestä.

Sopimuksen pätevyyttä, tulkintaa ja soveltamista koskevat erimielisyydet pyritään ensisijaisesti ratkaisemaan sopijapuolten välisin neuvotteluin. Mikäli tämä ei johda sopijapuolia tyydyttävään lopputulokseen, ratkaistaan erimielisyydet tilaaajan toimipaikan käräjäoikeudessa.